

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7.	DENETİM BULGULARI	11

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu.....	4
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler	7

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
GAZDAŞ	Trakya Bölgesi Doğalgaz Dağıtım Anonim Şirketi
TESKİ	Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
TÜM YEREL-SEN	Tüm Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası
UKOME	Ulaşım Koordinasyon Merkezi
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması
2. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı İçin Fazla Amortisman Ayrılması

B. Diğer Bulgular

1. İmtiyaz Devri Yapılmak Suretiyle Verilen Entegre Katı Atık Yönetimi Tesislerinin Yapımı ve İşletilmesi İşine Ait Alacakların Tahsil Edilememesi
2. Yapım İşİ Sözleşmelerinde İş ve İş Yerlerinin Korunmasıyla İlgili Mevzuat Düzenlemelerine Uyulmaması
3. Geliştirme Alanı Vasfı Taşımayan Bölgelerde Yapılacak Binalardan Teknik Altyapı Bedeli Alınması
4. Kirasını Sözleşmede Belirtilen Sürelerde Ödemeyen Kiracıların Sözleşmelerinin Feshedilmeyerek İhale Yasaklısı Yapılmaması
5. Ticari Nitelikteki Plakaların İhalesiz ve Süresiz Kullanılması
6. Toplu Taşıma Hizmetlerinde Mevzuatta Yer Almayan Kişiler İçin İndirimli Tarife Uygulanması
7. Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği görev, yetki, imtiyaz ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımı şeklindedir. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddesinde belirtilen altyapı ve ulaşım hizmetleri büyükşehir belediyelerinin sorumluluğu altındadır.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluk alanları genişletilerek; büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasındaki ilişkiler ve hizmetlerin yerine getirilmesi noktasında düzenleyici, bağlayıcı karar alma yetkisi verilmiştir.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanun'da Büyükşehir Belediye organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Büyükşehir Belediye Meclisi, biri Büyükşehir Belediye Başkanı olmak üzere 62 üyeden oluşmaktadır.

Büyükşehir Belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Büyükşehir Belediye Meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Büyükşehir Belediyesi personeli Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından atanır. Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulur. Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından atanır.

Büyükşehir Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı 2 birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Başkanlığıdır. Doğrudan Başkana bağlı diğer birim olan Genel Sekreterlik idarenin en önemli icra organıdır.

Hukuk Müşavirliği, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı ve Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı doğrudan Genel Sekretere bağlı olan birimlerdir. Genel Sekretere bağlı 4 Genel Sekreter Yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 11 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili Genel Sekreter Yardımcılıklarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	3263	531
Sözleşmeli Personel	-	299
Kadrolu İşçi	1630	217
Geçici İşçi	-	
Toplam	4893	1047
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		1399

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Başkanlığının Tekirdağ Su ve Kanalizasyon Genel Müdürlüğü (TESKİ) olmak üzere 1 tane bağlı kuruluşu bulunmaktadır.

TESKİ Genel Müdürlüğü ise Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak büyükşehir belediye sınırları içerisinde İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'la belirlenen su ve kanalizasyon işlerini yapmak üzere kurulmuştur.

Ayrıca Büyükşehir Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam altı şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki

gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe Ödenegi (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	178.792.000,00	62.515.000,00	465.000,00	241.772.000,00	222.007.824,25	19.764.175,75
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	27.021.000,00	7.565.000,00	-360.000,00	34.946.000,00	32.643.378,10	1.582.621,90
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	424.608.000,00	110.150.000,00	45.721.981,46	580.479.981,46	553.245.015,79	27.234.965,67
04	Faiz Giderleri	26.702.000,00	0,00	-5.193.753,19	21.508.246,81	13.816.839,49	7.691.407,32
05	Cari Transferler	44.857.000,00	89.000.000,00	26.760.185,79	160.617.185,79	160.251.893,44	365.292,35
06	Sermaye Giderleri	619.894.000,00	231.770.000,00	82.686.974,43	934.350.974,43	867.169.898,87	67.181.075,56
07	Sermaye Transferleri	25.726.000,00	15.000.000,00	14.659.018,60	55.385.018,60	54.135.977,79	1.249.040,81
08	Borç Verme	100.000,00	60.000.000,00	7.769.495,19	67.869.495,19	67.869.495,19	-
09	Yedek Ödenek	122.300.000,00	64.000.000,00	172.508.902,28	13.791.097,72	0,00	13.791.097,72
	Toplam	1.470.000.000,00	640.000.000,00	-	2.110.000.000,00	1.971.140.322,92	138.859.677,08

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesinin 2022 mali yılı bütçesi ile 1.470.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup eklene ve düşülen ödenekler olmuş ek ödenek ile birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 2.110.000.000,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	11.000.000,00	13.940.409,50	5.966,57	13.934.442,93	126,68
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	89.000.000,00	97.256.163,06	36.927.414,05	60.328.749,01	67,79
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	8.000.000,00	5.644.906,26	-	5.644.906,26	70,56
05-Diğer Gelirler	1.843.000.000,00	2.501.434.503,45	11.519.487,84	2.489.915.015,61	135,10
06-Sermaye Gelirleri	20.000.000,00	13.630.000,00	-	13.630.000,00	68,15
08-Alacaklardan Tahsilat	-	10.092.779,61	-	10.092.779,61	-
09-Red ve İadeler	-61.000.000,00	-	-	-	-
Toplam	1.910.000.000,00	2.641.998.761,88	48.452.868,46	2.593.545.893,42	135,79

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri %135,79 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri % 126,68, Diğer gelirler % 135,10 oranı ile beklentinin üzerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	240.842.000,00	222.007.824,25	92,18
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	34.946.000,00	32.643.378,10	93,41
03-Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	489.036.018,54	553.245.015,79	113,13
04-Faiz Giderleri	31.895.753,19	13.816.839,49	43,32
05-Cari Transferler	107.096.814,21	160.251.893,44	149,63
06-Sermaye Giderleri	768.977.025,57	867.169.898,87	112,77
07-Sermaye Transferleri	26.066.981,40	54.135.977,79	207,68
08-Borç Verme	52.330.504,81	67.869.495,19	129,69
09-Yedek Ödenek	358.808.902,28	-	-
Toplam	2.110.000.000,00	1.971.140.322,92	93,42

Belediyenin 2022 yılı başlangıç bütçesi 1.470.000.000,00 TL olup, yıl içerisinde 640.000.000,00 TL ek bütçe oluşturulması ile birlikte toplam bütçe tutarı 2.110.000.000, 00 TL olarak gerçekleşmiştir.

Buna göre 2022 yılında bütçe giderleri %93,42 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sermaye transferleri başlangıç bütçesinde öngörülen tutarı %132,93, Cari transferler ise %119,72 oranında aşılmıştır.

Belediyenin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	7.647.320,29	8.962.235,71	13.934.442,93	17,19	55,48
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	35.407.833,23	49.949.478,92	60.328.749,01	41,07	20,78
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	3.291.272,98	7.822.423,67	5.644.906,26	137,64	-27,84
Diğer Gelirler	780.117.923,19	1.173.440.499,28	2.489.915.015,61	50,42	112,19
Sermaye Gelirleri	-	1.112.100,00	13.630.000,00	-	1.125,61
Alacaklardan Tahsilat	983.639,65	-	10.092.779,61	-	-
Toplam	827.447.989,34	1.241.286.737,58	2.593.545.893,42	50,01	108,94

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 1.352.259.155,84 TL'lik (%108,94) artış göstermiştir. Diğer gelirler kaleminde gerçekleşen 1.316.474.516,33 TL'lik (%112,19) artış, gelirlerdeki artışta belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	124.170.294,03	137.849.108,18	222.007.824,25	11,02	61,05
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	20.163.005,26	21.971.730,91	32.643.378,10	8,97	48,57
Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	268.637.513,52	308.678.918,92	553.245.015,79	14,91	79,23
Faiz Giderleri	45.227.491,78	34.029.175,13	13.816.839,49	-24,76	-59,40
Cari Transferler	24.426.406,22	46.049.426,17	160.251.893,44	88,52	248,00
Sermaye Giderleri	331.952.685,57	369.185.201,96	867.169.898,87	11,22	134,89
Sermaye Transferleri	30.192.450,31	58.294.250,77	54.135.977,79	93,08	-7,13
Borç Verme	7.324.209,85	-	67.869.495,19	-	-
Toplam	852.094.056,54	976.057.812,04	1.971.140.322,92	14,55	101,95

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 995.082.510,88 TL (%101,95) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinin 84.158.716,07 TL (%61,05), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 10.671.647,19 TL (%48,57) arttığı görülmektedir. Mal alım ve hizmet giderlerinde 244.566.096,87 TL'lik (%79,23), cari transfer giderlerinin 114.202.467,27 TL (%248), sermaye giderlerinde 497.984.696,91 TL'lik (%134,89), artış meydana gelmiş, buna karşın faiz giderlerinde 20.212.335,64 TL'lik (%59,40) ve sermaye transferlerinde 4.158.272,98 TL (%7,13) bir azalış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 1.613.242.211,15 TL, Faaliyet Geliri 2.687.910.207,14 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 1.074.667.995,99TL olarak gerçekleşmiştir

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Tekpark AŞ	147.400.000,00	147.400.000,00	100
2	Personel AŞ	6.050.000,00	6.010.000,00	99,33

3	Birlik Yem AŞ	38.000.000,00	38.000.00000	100
4	Çevre AŞ	500.000,00	500.000,00	100
5	T.B.B. Gıda AŞ	500.000,00	500.000,00	100

Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Belediye Şirketi	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediye şirketinin Hisse Oranı (%)
1	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ	T.B.B. Gıda AŞ	6.050.000,00	40.000,00	0,67
2	Tekir Ağaç Peyzaj Park Bahçe AŞ	Tekirdağ Otopark AŞ	2.650.000,00	2.650.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve

standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç

kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.
3. Personelin işe alınması, yer değiştirilmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.
4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.
6. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.
7. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.
8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik risklerin belirlenmesi, olası etkilerinin hesaplanması ve alınacak önlemleri de içeren bir çalışma yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.
10. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
11. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler

ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.
13. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.
14. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

15. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.
16. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

17. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.
18. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.
19. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması

Belediye adına tapuda kayıtlı olan bir kısım taşınmazın değer tespitinin yapılmadığı ve ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve Kontrol İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde "*Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.*" hükmü yer almaktadır. Maddenin devamında ise taşınmazların hangi değer üzerinden kayda alınacağı belirlenmiş, tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden veya bu bedel belirlenemiyorsa rayiç değer üzerinden kayda alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesinde; maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazların bu değerler üzerinden kayıtlara alınmaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden geçici olarak muhasebe kayıtlarına alınacağı, daha sonra ilgili birimince fiili envanter çalışması yapılan taşınmazların muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimine verileceği ve son olarak muhasebe biriminin, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 31.12.2017 tarihi itibarıyla çıkaracağı ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarının yapılacağı düzenlenmiştir.

Taşınmazlar üzerinde yapılan denetimde, belediye adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değerlerinin belirlenmesine yönelik herhangi bir çalışmanın olmadığı ve ilgili muhasebe hesaplarının da güncel değerleri yansıtmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, belediye adına tapuda kayıtlı olan ancak değeri hakkında belediye tarafından herhangi bir çalışma yapılmamış olan taşınmazların, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak değerlerinin belirlenmesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği de ilgili duran varlık hesaplarının güncel değerlerinin mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı İçin Fazla Amortisman Ayrılması

Çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortisman tabii maddi duran varlıklardan 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlere ilişkin mevzuatta öngörülen tutarlardan daha fazla amortisman ayrıldığı tespit

edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 224'üncü maddesinde 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 225'inci maddesinde ise; kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının ise 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin yedinci fıkrasında çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortisman tabi maddi duran varlıklardan 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortisman tabi tutulmamış kısmının tamamının amortisman tabi tutulacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payının muhasebeleştirilmesi" başlıklı 8'inci maddesinde ise; ayrılan amortisman ve tükenme paylarının, 630 Giderler Hesabına borç, ilgisine göre 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 278 Birikmiş Tükenme Payları Hesabı veya 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedileceği hükmüne yer verilmiştir.

İdare hesapları üzerinde yapılan incelemede, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kayıtlı tutarın 13.851.878,17 TL olmasına karşılık, 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabında kayıtlı tutarın ise 15.996.892,02 TL olduğu, ilgili varlık hesabından 2.145.013,85 TL tutarında fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenilmesine karar verilen maddi duran varlıkların tamamına amortisman ayrılması gerektiği, varlık tutarını aşacak şekilde amortisman ayrılamayacağı gözönüne alınarak söz konusu hatanın ilgili hesaplarda yapılacak düzeltme kayıtlarıyla giderilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabından bulguda belirtildiği üzere işlem yapıldığı anlaşılmıştır. Ancak uygulama 2023 yılı içinde yapıldığından 2022 yılı mali tablolarına bir etkisi bulunmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İmtiyaz Devri Yapılmak Suretiyle Verilen Entegre Katı Atık Yönetimi Tesislerinin Yapımı ve İşletilmesi İşine Ait Alacakların Tahsil Edilememesi

İdarenin, imtiyaz devri yapılmak suretiyle verilen entegre katı atık yönetimi tesislerinin yapımı ve işletilmesi işine ait alacakların tahsil edilemediği tespit edilmiştir.

İl sınırları içinde ortaya çıkan ve ilçe belediyeleri tarafından aktarma istasyonlarına getirilen katı atıkların aktarma istasyonlarından taşınması, ayrıştırılması, değerlendirilebilir kısımlarının geri dönüşüm ve geri kazanım yöntemleriyle ekonomiye tekrar kazandırılması, atıklardan biyolojik yöntemler ve uygun diğer teknolojik yöntemlerle biyogaz elektrik ve ısı enerjisi ile kompost alternatif yakıt vb. ürünler elde edilmesi suretiyle depolanacak atık miktarının azaltılması vb. iş ve işlemlerini kapsayan "*Entegre Katı Atık Yönetimi Tesislerinin Yapımı Ve İşletilmesi İşi*", Tekirdağ Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı ile 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında Danıştayın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla imtiyaz devri yapılmak üzere 29 yıllığına irtifak hakkı tesis etmek suretiyle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 35 (a) maddesi uyarınca "*Kapalı teklif Usulü*" ile ihaleye çıkarılmıştır.

Söz konusu ihale sonucunda, en iyi fiyat veren firma ile İdare arasında "*İmtiyaz Devri Yapılmak Suretiyle Entegre Katı Atık Yönetimi Tesislerinin Yapımı ve İşletilmesi ile Eysel Katı Atıkların Taşınması ve Aktarma İstasyonlarının İşletilmesi İşi*" kapsamında 06.05.2020 tarihinde İmtiyaz sözleşmesi imzalanmıştır.

İmzalanan İmtiyaz sözleşmesinin "*İmtiyaz Hakkı Bedeli Ödemesi*" başlıklı 24. maddesinde;

"İmtiyaz Hakkı tesis etme muhammen bedeli, İmtiyaz devri yapılacak araziler için 2019 yılında 199.894,00 TL (yüz doksan dokuz bin sekiz yüz doksan dört lira) olarak belirlenmiştir. İdarece belirlenen İmtiyaz Hakkı Bedeli Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren her yıl o yılın sonunda nakden ve defaten İdare hesabına yatırılır. Yıllık İmtiyaz Hakkı Bedeli süresinin başlangıcı olarak İmtiyaz Hakkının tapuya şerh düşüldüğü tarih esas alınarak yıl

hesaplanacaktır. İdarece belirlenen İmtiyaz Hakkı Bedeli; sonraki yıllar için her yıl bir önceki yılın aynı ayındaki Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Yurt İçi Üretici Fiyatları Endeksi (Yİ- ÜFE) yüzde değişim oranında arttırılır.”

“Katkı Payı ve Asgari Katkı Payı Bedeli” başlıklı 25 inci maddesinde;

“Her yatırım süresi sonunda tesislerin “İşletmeye Alma Tamamlanma Tarihi” itibari ile işletmeye alınan tesislerden elde edilecek tüm gelirlerden, Yüklenici tarafından İdareye teklif edilen %10,80 (yüzde on virgöl seksen) Katkı Payına karşılık gelen Katkı Payı Bedeli sözleşme süresi sonuna kadar, her yıl o yılın sonunda nakden ve defaten İdare hesabına yatırılır.”

“İdare tarafından İmtiyaz devri yapılan mülkiyeti İdareye ait araziler üzerinden 2019 yılı için 199.895,00 TL (yüzdoksandokuzbin sekizyüzdoksanbeş lira) olarak belirlenen ve sonraki yıllar için de her yıl bir önceki yılın aynı ayındaki Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Yurt İçi Üretici Fiyatları Endeksi (Yİ-ÜFE) yüzde değişim oranına göre İmtiyaz devri yapılan mülkiyeti İdareye ait tüm araziler için yeniden belirlenecek olan İmtiyaz Hakkı Bedeli Asgari Katkı Payı Bedeli olarak belirlenmiş olup, teklif edilen % 10,80 (yüzde on virgöl seksen) Katkı Payına karşılık gelen bedelin o yıla ait Asgari Katkı Payı Bedeli'nin altında kalması halinde, İdare tarafından o yıl için yukarıda belirtildiği şekilde hesar olan İmtiyaz Hakkı bedeli, İdareye Asgari Katkı Payı Bedeli olarak ödenecektir.”

denilmektedir.

Yapılan incelemede; firmanın sözkonusu imtiyaz sözleşmesi kapsamında faaliyetleri sonucunda; 2021 yılı Katkı Payı bedeli 6.074.847,03 TL ve 2022 yılı İmtiyaz Hakkı bedeli 768.082,44 TL olmak üzere toplam 6.842.929,47 TL borcunu ödemediği, denetim tarihi (Şubat/2023) itibarıyla 2022 faaliyet yılına ilişkin faaliyet sonuçlarını İdareye ibraz etmediği için, ilgili döneme ait alacakların hesaplanmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; imtiyaz devri yapılmak suretiyle verilen entegre katı atık yönetimi tesislerinin yapımı ve işletilmesi işine ait alacakların tahsiline yönelik hukuki yollar dahil olmak üzere gerekli girişimlerde bulunulması gerekmektedir.

BULGU 2: Yapım İşi Sözleşmelerinde İş ve İş Yerlerinin Korunmasıyla İlgili Mevzuat Düzenlemelerine Uyulmaması

Yapım işleriyle ilgili sözleşmeler kapsamında fiyat farkından kaynaklanan ödemeler doğrultusunda artırılması gereken sigorta bedellerinin artırılmasının sağlanmadığı, hakediş raporlarına işyeriyle ilgili sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte

olduğuna dair sigortacıdan alınacak belgenin hakediş raporlarına eklenmediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 9’ncu maddesinin ikinci ve beşinci fıkrasında aşağıdaki düzenlemelere yer verilmiştir.

“(1) Sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir. Ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması zorunludur.”

“(5) Sigortalara ilişkin poliçelerin, idarenin yazılı izni dışında; genişletilmiş bakım devresi teminatı hariç, poliçenin geçici kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği ve süresinin kısaltılamayacağı, genişletilmiş bakım devresi teminatının ise kesin kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği hükmünü taşıması ve ilk hakediş raporunun düzenlenip tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerekir. Aksi halde hakediş tutarı ve öngörülmüş ise avans ödenmez. Sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin her hak edişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye sunulması zorunludur.”

Bu düzenlemeler çerçevesinde yapım işlerinde ödenen hakediş tutarlarının poliçedeki sigorta bedelini aşması halinde sigorta bedelinin artırılması gerekmektedir. Ayrıca sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin hak edişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerekmektedir. 2022 yılı içerisinde gerçekleştirilen yapım işlerinde yüklenicilere 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun geçici 6’ncı maddesi kapsamında artırımlı fiyat farkı ödemeleri yapılmıştır, bu ödemeler nedeniyle sigortaya esas bedellerde önemli artışlar olmasına rağmen poliçe tutarları bu artışlar doğrultusunda güncellenmemiştir. Ayrıca sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan belge alınarak hakediş dosyalarına konulmamıştır.

Sonuç olarak; fiyat farkı ödenmesi nedeniyle poliçedeki sigorta bedelinin aşılmasında ve sigorta poliçelerinin geçerliliğinin teyidinde yukarda yer verilen Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümlerine uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Geliştirme Alanı Vasfı Taşımayan Bölgelerde Yapılacak Binalardan Teknik Altyapı Bedeli Alınması

İdare tarafından geliştirme alanı olup olmadığına, hali hazırda yeni bir yol inşası yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın büyükşehir belediyesi tasarrufundaki yollara cephesi olan yerlerde yapılacak yeni binalardan meclis kararı ile belirlenen hesaplama göre “Stabilize Yol Teknik Altyapı Bedeli” tahsil edildiği tespit edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu’nda yapı ruhsatı konusunda açıklamalara yer verilmiş, Kanun’un 21 ve 22’nci maddelerinde yapı ruhsatı ve ruhsat alma şartları ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Söz konusu maddelerde yapı ruhsatı almak isteyen ilgililerden teknik alt yapı bedelinin tahsil edileceğine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

Bir sonraki madde olan “Geliştirme alanlarında yapı ruhsatı” başlıklı 23’üncü maddesinde ise özel ve istisnai bir düzenleme yapılmış ve iskân hudutları içinde olup da “*imar planında beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda yapı izni verilebilmesi*” için gereken şartlar detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Söz konusu maddede, mezkûr sahalarda yapı izni verilebilmesi için ilgili sahanın yol, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısının yapılmış olması zorunlu tutulmuştur. Teknik alt yapısı henüz tamamlanmamış olan yerlerde ise ancak belli şartlar dâhilinde yapı izni verilebileceği belirtilmiş, bu kapsamda ya ilgili idarenin izni ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak teknik alt yapının ilgili kişilerce yaptırılması ya da parselleri hisasına rastlayan ve hissesine düşen teknik alt yapı bedelinin Kuruma ödenmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü üzere İmar Kanunu’nun 23’üncü maddesinde yapı ruhsatı alınırken yol ve kanalizasyon yapımı için “Teknik Altyapı Bedeli” alınması öngörülmüş ancak bu bedel “Geliştirme Alanları” ve bu alanlarda hali hazırda yol ve kanalizasyon tesisi bulunmayan yerler ile sınırlandırılmış, yerleşik alanlar bedel alınacak kapsam içerisinde zikredilmemiştir. Dolayısıyla geliştirme alanı olup olmadığına, söz konusu alanda hali hazırda teknik alt yapı bulunup bulunmadığına bakılmaksızın belediyenin sorumluluğunda bulunan tüm alanlarda inşa edilecek yeni yapılardan İmar Kanunu’na göre teknik alt yapı bedeli alınması doğru bir uygulama değildir.

Söz konusu bedelin Belediye Meclis Kararları uyarınca hesaplanıp tahsil ediliyor olması da işlemi hukuka uygun hale getirmek için yeterli değildir. Zira tüm kamu kurumları gibi belediyeler de ancak kanunlarda izin verilen ölçülerde gelir toplayabilirler. Kanuni dayanağı

olmadan veya kanunlarda belirtilen sınırların aşılarak gelir toplanması mali mevzuat açısından uygun değildir.

Şayet belediye tarafından yeni bir yol açılmış, mevcut bir yol tamir edilmiş veya genişletilmiş ise söz konusu masrafların ilgililerden nasıl tahsil edileceği 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Harcamalara katılma payları" başlıklı Üçüncü kısmında detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Mezkûr Kanun'un "*Yol harcamalarına katılma payı*" başlıklı 86'ncı maddesinde bu konuya ilişkin açıklamalar yapılmış, yeni yol açılması, mevcut yolun genişletilmesi, mevcut yola asfalt yapılması durumunda söz konusu katılma payının alınacağı hususu ayrı ayrı zikredilmiştir.

Kanun'un ilerleyen maddelerinde payların nasıl hesaplanacağı, harcamalara katılma payının yapılan hizmet için katılan giderin tamamı olduğu, hesaplanan katılma paylarının ilgili gayrimenkullerin vergi değerlerine oranlanarak dağıtılıp tahakkuk ettirileceği, alınacak pay tutarının bina ve arsa vergi değerinin %2'sini geçemeyeceği gibi detaylı açıklamalara yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tasarrufunda olan yollara cephesi bulunan yerler için bina inşaat ruhsatı alacak yapı sahiplerinden bölgenin geliştirme alanı olup olmadığına, hali hazırda yeni bir yol inşası yapıp yapılmadığına bakılmaksızın "Stabilize Yol Teknik Altyapı Bedeli" alındığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesi uyarınca alınacak teknik alt yapı bedellerinin sadece maddede açıkça belirtilen "Geliştirme alanları" ve bu alanlarda teknik alt yapısı olmayıp yapı ruhsatı alınmak istenen yerler ile sınırlı tutulması, büyükşehir belediyesi tarafından uygulanan program dâhilinde yeni yapılan yollar için 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda yer alan katılma payı hükümlerinin tatbik edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Kirasını Sözleşmede Belirtilen Sürelerde Ödemeyen Kiracıların Sözleşmelerinin Feshedilmeyerek İhale Yasaklısı Yapılmaması

İdareye ait taşınmazların kiracısı konumundaki bazı kişilerin sözleşmelerinde belirlenen tutarlarını zamanında ödemedikleri halde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre sözleşmelerinin feshedilmediği ve söz konusu kişilerin ihale yasaklısı yapılmadıkları görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un "Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması" başlıklı 62'nci maddesinde;

"Sözleşme yapıldıktan sonra 63'üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez."

Kanun'un "İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama" başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında da;

"Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir." hükümleri yer almaktadır.

Diğer taraftan, İdare ile Kiracılar arasında yapılan sözleşmelerde, "...Üst üste iki ay Kira bedelini ödemeyen kiracı, davaya gerek kalmaksızın bulunduğu yeri kendisine gönderilen tebligattan itibaren 15 gün içerisinde tahliye edecektir." denilmektedir.

Kira sözleşmesinde belirtilen yükümlülüğünü yerine getirmeyen müşteri (kiracı) hakkında Kanunun 62'nci maddesine göre kesin teminatın gelir kaydedilmesine karar verilerek alacaklar için icra yoluna başvurulmalıdır. Ancak kusurlu eylem, taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmemesi şeklinde olduğunda, 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre de işlem yapılması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde, gerek devam eden gerekse sözleşme süresi biten kiralamalara ilişkin çok sayıda kiracının kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmediği yani sözleşmelerine göre aylık olarak ödenmesi gereken kira tutarlarının aylıklar halinde ödenmediği, bir yılı aşan kira borcu olan kiracıların bulunduğu, söz konusu kiracıların sözleşmelerinin feshedilmediği ve ihale yasaklısı

yapılmadığı görülmüştür.

Bu kapsamda; İdarenin taşınmaz kira sözleşme hükümlerine uymayan kiracılarla yapılan sözleşmeleri feshedilerek kesin teminatlarının gelir kaydedilmesi, kira borcu birikimine meydan verilmemesi ve 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesini uygulanmasını sağlaması gerekmektedir.

BULGU 5: Ticari Nitelikteki Plakaların İhalesiz ve Süresiz Kullandırılması

İl sınırları içerisinde faaliyet gösteren taksi (T), minibüs (M), personel servisi (S) ve öğrenci servisi (J) plakalarının ihalesiz ve süresiz olarak kullandırıldığı tespit edilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12'nci maddesi hükümlerine göre, il trafik komisyonlarınca plaka tahdidî kararı alınan illerde ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi, plaka karaborsacılığının ve korsan taksiciliğın önlenmesi, fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması maksadıyla taksi, dolmuş, minibüslere verilecek ticari plakaların sayısı, verilme usul ve esaslarını tespit etmek üzere çıkarılan 86/10553 sayılı Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar'ın 3'üncü maddesinde; Şoförlük mesleğini geçim kaynağı olarak seçerek sürekli olarak icra eden, şoförler derneğine üye olup en az iki yıldan beri ilde ikamet eden kişilere ticari plaka verilebileceği ve bu kişilerin de plaka devirlerini ancak benzer şartları taşıyanlara yapabilecekleri, aynı Karar'ın 5'inci maddesinde ise; trafik komisyonunca tespit edilecek sayıda ticari plakanın, tahmin edilen bedelinin %80'ine tekabül eden muhammen bedel ve kapalı teklif usulü ile kamuoyuna duyurularak verilebileceği belirlenmiştir.

Tekirdağ ili büyükşehir bünyesine kavuştuktan sonra yeni ticari plaka tahsisi yapılmamış, UKOME Kurulunca alınan kararlarla hizmete devam etmeleri sağlanmıştır. Bunun yanı sıra ilk defa tahsis edilecek olan 183 personel servisi plakası ile 102 öğrenci servisi plakası ise Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi tarafından ihale yöntemiyle tahsis edilmiştir.

Tekirdağ il sınırlarında faaliyet gösteren toplam 1224 adet taksi (T) plakası, 1371 adet minibüs (M) plakası, 3049 adet personel servis (S) plakası ve 959 adet öğrenci servisi (J) plakası bulunmaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; "*Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü*

servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.”

Aynı fıkranın (p) bendinde; “Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek.”

İkinci fıkrasında ise; “... Büyükşehir belediyeleri, birinci fıkranın (p) bendinin ikinci cümlesinde yer alan kriterler esas alınarak büyükşehir belediye meclisi kararıyla belirlenen yerlerdeki toplu taşıma hatlarının işletmesinin o bölgede kurulu taşıma birlik veya kooperatiflerinden temin edilmesine karar verebilir. Bu durumda ihaleye katılacaklarda ve kullanılacak taşıma araçlarında aranacak şartlar belediyelerce belirlenir. Taşıma birlik veya kooperatiflerine, belediye bütçelerinden toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlanacaklara ilişkin gelir desteği ödemeleri yapılabilir.”

denilmektedir.

Aynı Kanun’un “Ulaşım hizmetleri” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ihtisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır.

Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer.

Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.”

denilmektedir.

Yine aynı Kanun’un 8 ve 9’uncu maddelerine istinaden yayımlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği’nin 18’inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde;

“Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek”,

28’inci maddesinin ikinci fıkrasında ise;

“Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşıma araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME’ce tespit edilir.”

denilmektedir.

Belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri için tabi olduğu 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Kiralarda sözleşme süresi” başlıklı 64’üncü maddesinde;

“Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından izin alınması şarttır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir.”

denilmektedir.

Yapılan incelemede, Tekirdağ il sınırlarında toplam 1224 adet taksi (T) plakası,1371 adet minibüs (M) plakası, 2866 adet personel servisi (S) plakası ve 857 adet öğrenci servisi (J) plakasının İl Trafik Komisyonu Başkanlığı veya valilikçe alınan tahdit kararları ile ihalesiz ve süresiz olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak daha önce alınmış izinlere istinaden çalışan yukarıda belirtilen ticari plakaların, süresi ve şartları belirlenerek 2886 sayılı Kanuna göre ihale yoluyla verilmelerinin sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Toplu Taşıma Hizmetlerinde Mevzuatta Yer Almayan Kişiler İçin İndirimli Tarife Uygulanması

Belediye tarafından toplu taşıma hizmetlerinden yararlanan bazı kişilere mevzuata aykırı olarak indirimli tarife uygulanma hakkı tanındığı tespit edilmiştir.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde;

“ Genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, kefalet sandıkları, sosyal güvenlik kuruluşları, genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseleri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, özel bütçeli kuruluşlar, özelleştirme işlemleri tamamlanıncaya kadar, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanuna tâbi kuruluşlar ve özel hukuk hükümlerine tâbi, kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşlar, kamu banka ve kuruluşları ile bunlara bağlı iş yerleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz.”

...

Belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, toplu taşıma hizmetlerinde öğrenci ve basın kimlik kartı sahiplerine indirim uygulamaya yetkilidirler.”

...

Cumhurbaşkanı birinci fıkra hükmünden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye yetkilidir” denilmektedir.

Ayrıca, Kanun'un aynı maddesinde, belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerin, toplu taşıma hizmetlerinde öğrenci ve basın kimlik kartı sahiplerine indirim uygulamaya yetkili oldukları hüküm altına alınmıştır.

Buna göre Kanun maddesinde sayılanlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerindeki kişiler ücretsiz veya indirimli tarifieden yararlanabileceklerdir.

Bu düzenlemelere rağmen, belediye meclisi tarafından alınan karar ile birlikte mevzuatında yer almadığı halde, yerel gazete, dergi ve televizyonların bazı çalışanlarına indirimli olarak toplu taşıma hizmetinden yararlanma hakkı tanındığı görülmüştür.

4736 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen maddesi gereği kamu kurumlarına (kanuni düzenleme ile cevaz verilenler dışında) ücretsiz veya indirimli mal ve hizmet temini yasaklanmıştır. Bu bağlamda mevzuatta indirimli yararlanma hakkı tanınmayan kişilere belediye meclisi kararı ile toplu taşımadan indirimli yararlanma hakkı tanınmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, mevzuatına göre toplu taşıma araçlarından kimlerin ücretsiz veya indirimli olarak yararlanabilecekleri belirlenmiş olduğundan, mevzuatında yer almayan kullanıcılara indirimli yararlanma hakkı tanınmamasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

Belediye ile Tüm Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası (TÜM YEREL-SEN) arasında imzalanan 01.01.2021 yürürlük tarihli Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinin incelenmesi sonucunda, Belediye ile yetkili sendika arasında imzalanan sözleşmede, sözleşmenin konusuna girmeyen düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 15'inci maddesinde, Belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kanun'un "Mahalli İdarelerde Sözleşme İmzalanması" başlıklı 32'nci

maddesinde;

“27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.” hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm gereğince; 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmektedir. Sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminat tutarı ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirlenmektedir. Madde metninden açıkça anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bu nedenle sosyal denge tazminatı sözleşmesini, toplu sözleşme gibi değerlendirmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında hükümler koymak mümkün değildir. 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı açıkça belirtilmiştir.

Belediye ile yetkili sendika arasında imzalanan sosyal denge tazminatı sözleşmesi incelendiğinde; mezkûr sosyal denge sözleşmesinin “Sosyal Çalışmalardan Yararlanma” başlıklı 17'inci maddesi olmak üzere sözleşmenin birçok maddesinde 4688 sayılı Kanun'un 32'inci maddesine aykırı olarak sosyal denge tazminatı uygulanmasına ilişkin olmayan düzenlemelere yer verildiği tespit edilmiştir.

Bu kapsamda; sosyal denge sözleşmesine sosyal denge tazminatı ödemesi dışında ve yasal düzenlemelere aykırı hükümler konulmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>